

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ФІНАНСІВ

БУЛЬКО ГАЛИНА ФЕДОРІВНА

УДК 336.64

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ПІДХОДІВ ЩОДО ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ
ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА
ФОРМУВАННЯ ЙОГО ФІНАНСОВОЇ СТРАТЕГІЇ,
НА ПРИКЛАДІ ПП «ГАЛІТ»**

8.03050801 «Фінанси і кредит»
(за спеціалізованими програмами)

Автореферат
дипломної роботи на здобуття освітнього ступеня «магістр»

Тернопіль
2017

Роботу виконано на кафедрі економіки та фінансів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя, Міністерства освіти і науки України

Науковий керівник:

доктор економічних наук, професор
Панухник Олена Віталіївна,
завідувач кафедри економіки та
фінансів,
Тернопільський національний
технічний університет імені Івана
Пулюя

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент
Голда Надія Михайлівна,
доцент кафедри промислового
маркетингу,
Тернопільський національний
технічний університет імені Івана
Пулюя

Захист відбудеться 24 лютого 2017 р. о 10⁰⁰ год. на засіданні екзаменаційної комісії № 60 у Тернопільському національному технічному університеті імені Івана Пулюя за адресою: 46001, м. Тернопіль, вул. Білогірська, 2, навчальний корпус № 10, ауд. 143.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

Актуальність теми дослідження. Оцінка фінансово-економічної та господарсько-виробничої діяльності підприємства є вкрай важливою за сучасних умов функціонування. Адже, це один із способів визначення свого фінансового положення на ринковому сегменті діяльності серед конкурентів. Також, це процес, який дозволяє керівникам (власникам) підприємства оперувати фінансово-господарською інформацією та сприяє управлінню прибутковістю підприємства.

Крім того, за сучасних умов господарювання керівникам підприємства повсякчас необхідно оперувати даними, які відображають стан власних та залучених фінансових ресурсів як на даний момент часу, так і на перспективу. Саме на вирішення такої ситуації спрямована фінансова стратегія, яка дозволяє скореговувати, в потрібному напрямку, загальну стратегію діяльності підприємства. Також, фінансова стратегія сприяє визначенню та модифікації довгострокових цілей підприємства та дозволяє вибрати найкращу та найефективнішу альтернативу щодо способу їх досягнення.

Над теоретичними та практичними аспектами фінансового стану підприємства працювали такі науковці як: Багров В.П., Баліцька В.В., Білик М.Д., Воловець Я.В., Деєва Н.М., Измайлова К.В., Лайко П.А., Мних Є.В., Подольська В.О., Савицька Г.В та багато інших.

Вагомий внесок щодо висвітлення питання фінансової стратегії здійснили такі автори: Бандурка О.М., Буряк П.Ю., Герасименко Р.А., Лігоненко Л.О., Лукіна Ю.В., Марченко А.А., Мец В.О., Салига С.Я., Стецюк П.А., Томчук О.Ф. та інші.

Мета дослідження – теоретично-практичне обґрунтування концептуальних засад оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності ПП «Галіт» та формування його фінансової стратегії.

Об'єкт дослідження – особливості процесу оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності ПП «Галіт».

Предмет дослідження – механізм розробки та формування фінансової стратегії ПП «Галіт».

Основні завдання дослідження:

1. Дослідження особливостей оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності підприємства.
2. Обґрунтування економічної сутності фінансової стратегії діяльності підприємства.
3. Здійснення техніко-економічної оцінки діяльності ПП «Галіт».
4. Проведення оцінки формування капіталу ПП «Галіт».
5. Здійснення оцінки співвідношення активів підприємства та джерел їх фінансування.
6. Проведення оцінки наявності фінансових ресурсів ПП «Галіт».
7. Представлення підходів щодо оцінювання фінансово-господарських результатів та формування фінансової стратегії ПП «Галіт».

Методи дослідження: метод економічної теорії (дослідження особливостей оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності підприємства та економічної сутності фінансової стратегії діяльності підприємства); техніко-економічний аналіз (здійснення техніко-економічної оцінки діяльності

підприємства); фінансово-економічний аналіз (проведення оцінки формування капіталу підприємства та визначенні наявності фінансових ресурсів підприємства); метод порівняння (здійснення оцінки співвідношення активів підприємства та джерел їх фінансування); економіко-статистичний аналіз (дослідження фінансово-економічних показників стану галузі та інноваційної діяльності підприємств); метод економічного моделювання (обґрунтування економічної ефективності) тощо.

Інформаційну базу дослідження складають законодавчо-нормативні акти, монографічні праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, матеріали науково-практичних конференцій, матеріали фінансової звітності ПП «Галіт», матеріали періодичних та спеціалізованих видань та матеріали, розміщені в мережі Інтернет.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в ґрунтовному всебічному аналізі отриманих фінансово-господарських результатів діяльності досліджуваного підприємства та формування, на їх основі, ефективної фінансової стратегії.

Практичне значення одержаних результатів. Розвиток теорії та практики досліджуваної проблеми дає змогу вирішувати питання стосовно розробки конкретних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення роботи вітчизняних підприємств.

Апробація результатів роботи та публікації. Основні положення та висновки даного дослідження доповідались та обговорювались на: Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні особливості формування і управління інноваційним потенціалом регіонального розвитку туризму та рекреації із залученням молодіжного ресурсу» (Тернопіль, 15-17 жовтня, 2015); Міжнародній науково-практичній конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (Тернопіль, 22-24 вересня, 2016).

Структура та обсяг дослідження. Робота складається із вступу, шести розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дослідження становить 120 сторінок. Робота містить 16 таблиць та 18 рисунків. Список використаних джерел налічує 100 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** розкрито актуальність теми дослідження, встановлено мету та завдання, предмет та об'єкт, методи та інформаційну базу дослідження, а також описано наукову новизну та практичне значення отриманих результатів.

У **розділі 1 «Концептуальні засади оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності та необхідність формування фінансової стратегії підприємства»** представлено особливості оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності підприємства; відображено економічну сутність фінансової стратегії діяльності підприємства; описано методи та механізми фінансової стратегії.

Визначено, що в сучасних умовах здійснення фінансово-господарської діяльності, питання щодо підходів оцінювання її результатів є вкрай важливими та

необхідними для виявлення фінансово-економічного стану підприємства в цілому. Для здійснення такої оцінки можна застосувати як глобальний, так і короткостроковий аналіз діяльності досліджуваного підприємства, який реалізовується на основі проведення діагностики (експрес-діагности) всіх складових підприємства (виробничої, трудової, фінансової, маркетингової тощо). Обґрунтовано, що саме без чіткого аналізу фінансово-господарського стану та оцінки виявлених результатів неможливо прийняти та впровадити на практиці ефективні управлінські рішення з метою подолання та виправлення існуючої ситуації на досліджуваному підприємстві.

Представлено, що одним із альтернативних управлінських рішень щодо покращення існуючого фінансово-економічного стану підприємства виступає впровадження ефективної фінансової стратегії на основі довгострокової мети діяльності підприємства.

Зазначено, що основними завданнями фінансової стратегії на досліджуваному підприємстві виступають: оцінка стану ліквідності та платоспроможності досліджуваного підприємства; оцінка фінансової стійкості та прибутковості підприємства; оцінка фінансових можливостей підприємства; оцінка фінансово-економічного забезпечення підтримки операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства; розробка певних підходів для покращення виявленої ситуації на підприємстві; впровадження підходів в діяльність підприємства на основі фінансово-економічних методів.

У розділі 2 «Дослідження результатів фінансово-господарської діяльності ПП «Галіт» представлено техніко-економічну оцінку діяльності підприємства; здійснено оцінку формування капіталу підприємства та оцінку співвідношення активів підприємства та джерел їх фінансування; проведено оцінку наявності фінансових ресурсів підприємства.

При дослідженні діяльності ПП «Галіт» визначено, що дане підприємство представляє в Україні цілий ряд відомих світових виробників стоматологічного обладнання.

Дослідивши зміни майнового стану досліджуваного підприємства протягом 2011-2015 років, виявлено, що за 2015 р. сума необоротних активів дорівнювала 3448 тис. грн., що є на 74 тис. грн. або на 2,19 % більше за суму минулого періоду (3374 тис. грн.); за 2014 р. дана стаття збільшилася на 671 тис. грн. (24,82 %) у порівнянні з сумою 2013 р. (2703 тис. грн.); за 2013 р. – зросла 763 тис. грн. (39,33 %) порівняно з сумою 2012 р. (1940 тис. грн.); за 2012 р., порівняно із даними 2011 р. (694,2 тис. грн.) зросла на 1245,8 тис. грн. (179,46 %) та склала 1940 тис. грн.

Дослідивши зміни джерел фінансування майна досліджуваного підприємства виявлено, що сума власного капіталу на підприємстві за 2011 р. склала 2593,5 тис. грн.; за 2012 р. – 3520 тис. грн.; за 2013 р. – 5103 тис. грн.; за 2014 р. результат зріс до 5205 тис. грн., тобто на 102 тис. грн. (2,00 %), у порівнянні з минулим роком; за 2015 р. – дорівнювала 6018 тис. грн., що є на 813 тис. грн. або на 15,62 % більше за суму 2014 р. Сума зобов'язань підприємства за 2011 р. дорівнювала 8084,8 тис. грн.; за 2012 р. – 7868,7 тис. грн.; за 2013 р. – 12115 тис. грн.; за 2014 р. – скоротилися до 11540 тис. грн., тобто зменшилися на -575 тис. грн. (-4,75 %) порівняно із сумою

минулого року; за 2015 р. спостерігається зростання суми зобов'язань (12409 тис. грн.) на 869 тис. грн. (7,53 %) у співставленні з сумою 2014 р.

Виявлено, що частка власного капіталу в формуванні оборотних активів дорівнювала: за 2011 р. – 0,19; за 2012 р. – 0,17, тобто на -0,2 менше; за 2013 та 2015 роки становить по також 0,17; а протягом 2104 р. даний показник скоротився на до 0,14. Отже, на підприємстві не вистачає власного капіталу, а також достатньої кількості оборотних активів для його ефективної діяльності, оскільки, в розрахунках переважає частка позикового капіталу.

Здійснивши оцінку динаміки суми активів та фінансових результатів підприємства виявлено, що сума чистого доходу в 2015 р. зросла на 7,00 %, сума активів – на 10,04 %. Значними темпами зросла сума прибутку – на 697,06 %. За 2014 р., навпаки, на даному підприємстві прослідковувалася негативна тенденція спаду суми всіх фінансових показників відносно даних 2013 р. (сума чистого доходу зменшилася на -5,03 %, сума активів – на -2,75 %, сума чистого прибутку – на -93,56 %).

З проведених досліджень видно, що дане ПП «Галіт» є прибутковим, проте, сума власного та власного оборотного капіталу, хоча і має позитивну динамку росту протягом 2015 р., проте, є недостатньою для здійснення ефективної діяльності.

У розділі 3 «Підходи щодо оцінювання фінансово-господарських результатів та формування фінансової стратегії ПП «Галіт» представлено планування фінансових результатів підприємства як процес ефективності управління фінансовою стабільністю підприємства; описано фінансову стратегію, як інструмент впливу на фінансові результати підприємства; відображено фінансову рівновагу як елемент системи антикризового управління на підприємстві.

Визначено, що найважливішим елементом фінансових результатів діяльності кожного підприємства виступає його прибуток. Сам процес управління формуванням прибутку на підприємстві полягає, перш за все, в ґрунтовній оцінці прибутку підприємства в перед плановому та плановому періодах.

Прибуток підприємства є найважливішим із результатів діяльності підприємства, адже, даний показник сприятиме подальшому плануванню, прогнозуванню, а також ефективному використанню всіх наявних фінансових ресурсів.

Зазначено, що фінансова стратегія підприємства виступає як певний рівень управління фінансовими ресурсами на підприємстві, (як власними, так і залученими) з врахуванням мікро- та макрочинників, на основі позитивних фінансових результатів діяльності підприємства. Також, фінансова стратегія відображає реальний стан самофінансування підприємства, та, враховує необхідність залучення потрібної суми коштів зі сторони і способи їх повернення.

Описано, що одним з елементів фінансової стратегії являється, так звана, фінансова рівновага, яка виступає свого роду індикатором та оцінкою фінансової стабільності на підприємстві. Адже, на даний час не всі підприємства з року в рік отримують прибуток та є прибутковими. Тому, варто зауважити, що якраз фінансова рівновага займає вагомe місце у формуванні фінансової стратегії підприємства, з точки зору антикризового фінансового управління підприємством.

Власне, фінансова рівновага відображає позиції підприємства як господарського об'єкта, в який інвестуватиметься певна сума коштів, та показує ступінь ризиковості при отриманні та поверненні цих коштів.

У розділі 4 «Спеціальна частина» здійснено оцінку фінансово-економічних показників стану галузі, а також проведено оцінку інноваційної діяльності підприємств.

У розділі 5 «Обґрунтування економічної ефективності» здійснено оцінку вибору джерела фінансування діяльності підприємства, а також проведено фінансово-економічне обґрунтування вибору джерела фінансування діяльності підприємства.

У розділі 6 «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях» представлено охорону праці на досліджуваному підприємстві, а також розкрито забезпечення фінансування робіт із запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків та охарактеризовано організацію і проведення досліджень з оцінки стійкості роботи об'єктів торгівлі, банківських установ і ін. під час НС мирного та воєнного часу.

ВИСНОВКИ

В даному дослідженні представлено науково-практичне вирішення проблеми модернізації підходів щодо оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності підприємства та формування його фінансової стратегії, на прикладі ПП «Галіт».

Представлені в дослідженні методичні засади та практичні рекомендації сприятимуть значному покращенню здійснення оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності підприємства та формування його фінансової стратегії.

Отримані результати свідчать про досягнення поставленої мети та завдань дослідження, а також складають основу для наступних висновків:

1. Визначено, що в сучасних умовах здійснення фінансово-господарської діяльності, питання щодо підходів оцінювання її результатів є вкрай важливими та необхідними для виявлення фінансово-економічного стану підприємства в цілому. Для здійснення такої оцінки можна застосувати як глобальний, так і короткостроковий аналіз діяльності досліджуваного підприємства, який реалізовується на основі проведення діагностики (експрес-діагности) всіх складових підприємства (виробничої, трудової, фінансової, маркетингової тощо).

2. Обґрунтовано, що одним із альтернативних управлінських рішень щодо покращення існуючого фінансово-економічного стану підприємства виступає впровадження ефективної фінансової стратегії на основі довгострокової мети діяльності підприємства.

3. Виявлено, що частка власного капіталу в формуванні оборотних активів дорівнювала: за 2011 р. – 0,19; за 2012 р. – 0,17, тобто на -0,2 менше; за 2013 та 2015 роки становить по також 0,17; а протягом 2104 р. даний показник скоротився на до 0,14. Отже, на підприємстві не вистачає власного капіталу, а також достатньої кількості оборотних активів для його ефективної діяльності, оскільки, в розрахунках переважає частка позикового капіталу.

4. Здійснивши оцінку динаміки суми активів та фінансових результатів підприємства виявлено, що сума чистого доходу в 2015 р. зросла на 7,00 %, сума активів – на 10,04 %. Значними темпами зросла сума прибутку – на 697,06 %. За 2014 р., навпаки, на даному підприємстві прослідковувалася негативна тенденція спаду суми всіх фінансових показників відносно даних 2013 р. (сума чистого доходу зменшилася на -5,03 %, сума активів – на -2,75 %, сума чистого прибутку – на -93,56 %).

5. Визначено, що ПП «Галіт» є прибутковим, проте, сума власного та власного оборотного капіталу, хоча і має позитивну динамку росту протягом 2015 р., проте, є недостатньою для здійснення ефективної діяльності.

6. Зазначено, що фінансова стратегія підприємства виступає як певний рівень управління фінансовими ресурсами на підприємстві, (як власними, так і залученими) з врахуванням мікро- та макрочинників, на основі позитивних фінансових результатів діяльності підприємства. Також, фінансова стратегія відображає реальний стан самофінансування підприємства, та, враховує необхідність залучення потрібної суми коштів зі сторони і способи їх повернення.

7. Описано, що одним з елементів фінансової стратегії являється, так звана, фінансова рівновага, яка виступає свого роду індикатором та оцінкою фінансової стабільності на підприємстві. Адже, на даний час не всі підприємства з року в рік отримують прибуток та є прибутковими. Тому, варто зауважити, що якраз фінансова рівновага займає вагоме місце у формуванні фінансової стратегії підприємства, з точки зору антикризового фінансового управління підприємством. Власне, фінансова рівновага відображає позиції підприємства як господарського об'єкта, в який інвестовуватиметься певна сума коштів, та показує ступінь ризиковості при отриманні та поверненні цих коштів.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДОСЛІДЖЕННЯ

1. Болотянська Г.Ф.¹ Особливості туристичної галузі Гусятинського району / Г.Ф. Болотянська // Сучасні особливості формування і управління інноваційним потенціалом регіонального розвитку туризму та рекреації із залученням молодіжного ресурсу: Збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції, (Тернопіль, 15-17 жовтня, 2015) / Міністерство освіти і науки України, ТНТУ ім. І. Пулюя [та ін]. – Тернопіль: ТНТУ, 2015. – С. 33-34.

2. Панухник О. Оцінка динаміки фінансових показників як елемент формування ефективної фінансової стратегії підприємства / Олена Панухник, Галина Болотянська // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах» (22-24 вересня, 2016 р.). – Тернопіль: Крок, 2016. – С. 65-67.

¹ Зміна прізвища у зв'язку з одруженням

АНОТАЦІЯ

Булько Г.Ф. Модернізація підходів щодо оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності підприємства та формування його фінансової стратегії, на прикладі ПП «Галіт». – Рукопис.

Дослідження на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 8.03050801 «Фінанси і кредит» (за спеціалізованими програмами). – ТНТУ ім. І. Пулюя. – Тернопіль, 2017.

Об'єкт дослідження – особливості процесу оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності ПП «Галіт».

Мета дослідження – теоретично-практичне обґрунтування концептуальних засад оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності ПП «Галіт» та формування його фінансової стратегії.

Методи дослідження: метод економічної теорії (дослідження особливостей оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності підприємства та економічної сутності фінансової стратегії діяльності підприємства); техніко-економічний аналіз (здійснення техніко-економічної оцінки діяльності підприємства); фінансово-економічний аналіз (проведення оцінки формування капіталу підприємства та визначенні наявності фінансових ресурсів підприємства); метод порівняння (здійснення оцінки співвідношення активів підприємства та джерел їх фінансування); економіко-статистичний аналіз (дослідження фінансово-економічних показників стану галузі та інноваційної діяльності підприємств); метод економічного моделювання (обґрунтування економічної ефективності) тощо.

В даному дослідженні представлено концептуальні засади оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності та необхідність формування фінансової стратегії підприємств, а саме: особливості оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності підприємства; відображено економічну сутність фінансової стратегії діяльності підприємства; описано методи та механізми фінансової стратегії. Здійснено дослідження результатів фінансово-господарської діяльності ПП «Галіт», а саме: проведено техніко-економічну оцінку діяльності підприємства; здійснено оцінку формування капіталу підприємства та оцінку співвідношення активів підприємства та джерел їх фінансування; проведено оцінку наявності фінансових ресурсів підприємства.

Запропоновано підходи щодо оцінювання фінансово-господарських результатів та формування фінансової стратегії ПП «Галіт», а саме: представлено планування фінансових результатів підприємства як процес ефективності управління фінансовою стабільністю підприємства; описано фінансову стратегію, як інструмент впливу на фінансові результати підприємства; відображено фінансову рівновагу як елемент системи антикризового управління на підприємстві

Ключові слова: фінансовий результат; чистий прибуток; активи; оборотні активи; необоротні активи; власний капітал; залучений капітал; фінансова стратегія; фінансова стійкість; фінансова рівновага.

ANNOTATION

Bulko H. Approaches updating concerning enterprise financing-business activity results assessment and its financing strategy development (PC «Galit» as a case study). - Manuscript.

Research on obtaining education level «Master» in the specialty 8.03050801 «Finance and Credit» (according to special programmes). - Ternopil Ivan Puluj National Technical University - Ternopil, 2017.

The object of the research – features of the financial and economic activities evaluation of PE «Galit».

The purpose of the research – theoretical and practical justification of conceptual bases for the evaluation of the financial and economic activities of PE "Galit" and the formation of its financial strategy.

Methods: method of economic theory (research of evaluation features of the financial and economic activities and economic essence of the financial strategy of the enterprise); technical and economic analysis (implementation technical and economic evaluation of the enterprise); financial and economic analysis (evaluation of the formation of capital and determining the availability of financial resources); comparison method (the assessment value of assets and sources of funding); economic and statistical analysis (research of financial and economic indicators of the industry and innovation activities of enterprises); economic modeling (cost-effectiveness justification) and others.

In this research the author presented conceptual basis of the financial and economic activities evaluation and the necessity of development of financial strategy of enterprises, first of all features of the financial and economic activities results evaluation; reflected economic substance of the financial strategy of the company; described methods and mechanisms of financial strategy. The investigation of the financial and economic activities of PE "Galit" was done in particular: conducted technical and economic evaluation of the enterprise activity; carried out the evaluation of capital formation and enterprise value assessment of assets and sources of funding; availability of financial resources.

Approaches for evaluation of financial and economic results and development of financial strategy of PE "Galit" were proposed by author in particular: presented planning of financial results as a process of effective management, financial stability of the enterprise; described financial strategy as a tool of influence on financial results; financial balance reflected as an element of anti-crisis management in the enterprise.

Keywords: financial result; net profit; assets; current assets; non-current assets; equity; financial strategy; financial stability; financial balance.